

## Rekommendationer för städning och rengöring i kommunal vård- och omsorg

I lokaler där många människor samlas ökar risken för smittspridning. God hygien och en välstädd lokal är grundläggande för att förebygga vårdrelaterade infektioner och smittspridning. All städning i vårdlokal kräver utbildning i städteknik och basala hygienrutiner både för lokalvårdare och vård- och omsorgspersonal.

För att uppnå ett gott resultat ställs krav på en god kvalitet på städmaterial och städutrustning. Lokalernas utformning och inredningen ska vara i gott skick och anpassad för vård och omsorgsmiljö för att underlätta städningen.

Ju oftare en yta berörs av personalens och/eller patientens händer desto större är smittorisken. Dessa ytor (tagställen) behöver identifieras och kan behöva både rengöras och desinfekteras.

|                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Följsamhet till basala hygienrutiner ( <a href="#">bilaga 1</a> ) är en förutsättning för att städa i vårdmiljö.<br>Tänk på att inte städa när aktiviteter som måltid, undersökning och behandling pågår. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Ledningsrutin/ansvar                                                                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"><li>• Vårdgivaren ansvarar för att städrutiner upprättas.</li><li>• Städ rutiner ska vara kända och tydliga för berörd personal.</li><li>• Städ kvaliteten ska utvärderas.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Städmetod                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• Ren utrustning ska användas.</li><li>• Använd fuktad mikrofiberduk/mopp.</li><li>• Ytan ska bearbetas mekaniskt och ska vara torr inom en minut.</li><li>• Duk/mopp ska bytas ofta och alltid vid nytt städområde.</li><li>• Använd duk/mopp får aldrig doppas i städlösningen.</li><li>• Städa från det minst smutsiga till mest smutsiga, uppifrån och ner.</li><li>• Golv städas sist.</li></ul>                                                                                                  |
| Torr metod                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"><li>• Används vid uppsamling av damm och grus (utvecklar statisk laddning som tar med sig damm).</li><li>• Ska kombineras med fuktig metod.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Fuktig metod                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"><li>• Används till ytor och golv. Ytan ska bearbetas mekaniskt och ska vara torr inom en minut</li><li>• Duk/mopp fuktas inför användning enligt tillverkarens anvisning i rent kärl eller under vattenkranen.</li><li>• I sista sköljningen i tvättprocessen kan moppar och dukar centrifugeras enligt tillverkarens anvisning, så att viss fukt lämnas kvar och därefter packas i ren förpackning så att fukten bibehålls. De har då en begränsad hållbarhet och måste användas inom ett dygn.</li></ul> |

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Våt metod                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>Används endast vid svår nedfläckning. Ska undvikas pga. av halkrisk och risk för bakterietillväxt som kan medföra smittspridning.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Punktrensning                | <p>Utförs direkt av den som upptäcker föroreningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Spill av tex mat och dryck torkas upp med rengöringsmedel och vatten.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Punktdeinfektion             | <p>Utförs direkt av den som upptäcker föroreningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Spill av kroppsvätskor torkas upp med desinfektionsmedel med tensid (innan annan städning påbörjas)</li> <li>Ytan ska bearbetas och hållas fuktig i minst 1 minut för att ha avsedd effekt (inverkningsstid).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Städmaterial/utrustning      | <ul style="list-style-type: none"> <li>Mikrofiberduk/mopp för fler- eller engångsbruk av god kvalitet rekommenderas.</li> <li>Förvara och hantera städmaterial så att de förblir rena fram till användning.</li> <li>Flergångs moppar och dukar har en begränsad livslängd. Antalet tvättar påverkar materialets funktion. Utslitet material ska kasseras.</li> <li>Materialet tvättas under kontrollerad tvättprocess i 70° i minst 10 min. Mopptvättmaskin rekommenderas.</li> <li>Städutrustning (ex städvagn, hinkar, moppstativ) ska ha släta ytor och ska vara lätta att rengöra. De ska tåla alkoholbaserad ytdesinfektion samt klor- och väteperoxid. Hinkar bör tåla värmedesinfektion.</li> <li>Moppskäftet (där man håller) desinfekteras efter varje enhet eller rum beroende på verksamhet i lokalerna.</li> </ul> |
| Städrum                      | <p>Utformas efter städorganisation:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- eventuellt plats för städvagn och städmaskin.</li> <li>- eventuellt avlopp för städmaskin</li> <li>- tvättställ</li> <li>• skåp/lådor för rent material som dukar, moppar, handskar förkläde.</li> <li>• rutin för städning av städutrymmet ska finnas.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Förvaring av städmaterial    | Förvaras skyddat i separat förråd på hylla, skåp eller låda och tas med nydesinfekterade händer.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Ökad risk för smittspridning | <p>Tagytor torkas med ytdesinfektion dagligen samt vid behov:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>där det finns personer som har riskfaktorer som tex diarréer, kräkning, vätskande sår, stomi, KAD, avförings- och urininkontinens.</li> <li>hos personer med MRB (bärare av multiresistenta bakterier) och infektioner (tex luftvägsinfektion, Clostridioides difficile och magsjuka).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Slutstädning                                                              | <p>Innan ny person flyttar in i lägenhet eller efter en person blivit smittfri efter till exempel tarmsmitta ska:</p> <p>kritiska punkter som säng, söffbord och hygienutrymmen desinfekteras.</p> <p>madrasskärnan inspekteras.</p> <p>förbrukningsmaterial (som tex handskar) kasseras.</p> <p>duchslang och handtag bör bytas till nya.</p>                                                                             |
| Toalettstädning                                                           | <a href="#">Se bilaga 2</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Rengöringsmedel:                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Förpackningar med kemiska medel är engångs och får inte återfyllas eller tappas över till annan flaska.</li> <li>• Sprayflaskor ger en osäker fördelning av kemikalierna och innebär även risk ur arbetsmiljösynpunkt. Desinfektionsmedel i sprayform riskerar aerosolbildning och ska undvikas.</li> <li>• Viktigt att doseringsanvisningen av rengöringsmedel följs.</li> </ul> |
| Städning sterilförråd                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Förråd med öppna hyllor städas 1 ggr/vecka. Golvstädas 1 ggr/dag eller anpassat</li> <li>• Stängda skåp och lådor städas 1 ggr/mån. Golv städas 1 ggr/vecka eller anpassat</li> </ul>                                                                                                                                                                                             |
| Städning i förråd med desinfekterade produkter                            | Låda eller stängt skåp städas 1 ggr/vecka eller anpassat                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Städning av närförråd som tex väska/stickvagn                             | 1 ggr/vecka eller anpassat                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Städning av textilförråd                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Förråd med öppna hyllor städas ca 1 ggr/kvartal eller anpassat.</li> <li>• Förråd i stängda skåp städas ca 2 ggr/år eller anpassat</li> <li>Golv städas 1 ggr/vecka eller anpassat</li> </ul>                                                                                                                                                                                     |
| Städning av förbrukningsartiklar som tex inkontinensskydd, hygienartiklar | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Förråd med öppna hyllor städas 2 ggr/år eller anpassat</li> <li>• Förråd i stängda skåpstädas 1 ggr/år eller anpassat</li> <li>• Golv städas 1 ggr/vecka</li> </ul>                                                                                                                                                                                                               |

## Bilaga 1

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Basala hygienrutiner | <ul style="list-style-type: none"><li>• Händer och underarmar ska desinfekteras:<ul style="list-style-type: none"><li>- innan rena arbetsmoment, tex användning och påfyllning av rent material och innan användning av handskar.</li><li>- efter orena arbetsmoment och efter användning av handskar.</li></ul></li><li>• Tvätta med flytande tvål och vatten <b>före</b> handdesinfektion när:<ul style="list-style-type: none"><li>- händerna är synligt smutsiga eller känns smutsiga</li><li>- då patient har kräkning eller diarré</li><li>- händerna blivit nedsmutsade med kroppsvätskor</li></ul></li><li>• Handskar används vid risk att komma i kontakt med kroppsvätska tex vid toalettstädning och vid kontakt med kemikalier och för känsliga händer även vid städning med vatten och mikrofiberduk.</li><li>• Engångs plastförkläde ska användas när det finns risk att arbetskläder blir våta, nedstänkta eller nedsmutsade, till exempel vid städning av toalettstol.</li><li>• Handskarna tas av och kastas direkt efter ett smutsigt moment. (En handske sprider lika mycket smittämnen som en smutsig hand).</li><li>• Långt hår ska vara uppsatt. Huvudduk ska vara instoppad innanför bussarong.</li><li>• Naglar ska vara korta och fria från konstgjort material. Händer och underarmar ska vara fria från klockor, ringar och armband, plåster och stödskenor.</li></ul> |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Städning av toalett | <p>Sprita händer och tag på rena handskar och förkläde.</p> <p>Ta fram 2–3 rena mikrofiberdukar, lätt fuktade med vatten och använd den ena till tvättstället och den andra till toalettstädningen. Ytterligare en ren duk kan behövas till dusch och duschpall.</p> <p>Torka med ren, fuktad mikrofiberduk:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dörrhandtag och ytan runt dörrhandtaget</li> <li>• lys knapp, larm knapp samt hållare för förbrukningsmaterial (pappershanddukar, tvål, desinfektionsmedel)</li> <li>• Spegel</li> <li>• väggyta kring och ovanför handfat</li> </ul> <p><b>Tvättställ:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• torka kranen</li> <li>• fortsätt med handfatets ovansida, utsida och insida, uppifrån och ned.</li> <li>• Avsluta vid avloppsreningen (avloppet i handfatet innehåller mycket bakterier).</li> </ul> <p><b>Dusch:</b><br/><b>Byt till ren mikrofiberduk.</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Torka väggyta, duschhandtag, duschslang, blandare och eventuell duschstol.</li> </ul> <p>Toalett:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Byt till ren mikrofiberduk (eventuellt kan duk som använts till dusch fortsätta att användas till toalett)</li> <li>• Spola i toaletten. Håll därefter i städkemikalier ned i toaletten och låt det verka en stund.</li> <li>• Toaletten rengörs med toalettborste. Spola igen.</li> <li>• Torka toalettpappershållare och eventuellt handikappstöd</li> <li>• Börja sedan torka spolknappen och fortsätt att torka porslinet uppifrån och ned, utifrån och in.</li> <li>• Toalettgolvet torkas av med fuktig mopp från kanterna mot mitten och ut mot dörren.</li> </ul> <p><b>Handskar tas av direkt efter avslutat städmoment.<br/>Desinfektera händerna.</b></p> |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Referens:

Städning i vårdlokaler (SIV), Svensk Förening för Vårdhygien (SFVH)

[Svensk standard SS 8760014:2017 Rengöring och städning för minskad smittspridning inom hälso- och sjukvård.](#)

<https://vardgivarguiden.se/globalassets/kunskapsstod/smittskydd/legionella/handlingsprogram/pm1-forebyggande-atgarder.pdf>

